

לאור ההלכה

עירוב וצורת הפתחה (א)

ע"י"ש]. שטחו של היקף גודל כזה, שישוב לא מועילות המהיצות, לא הוברה (ע"י נשמת אדם הלכות שבת ע"א, ותשבות מהרש"ם חד סימן א). ברום, עוד סוג מהיצה רבעית יש, והוא נוגע ביותר לנו.

צורת הפתחה

איתא בגמרא (עירובין יא, א-ב) שבונים קנה מצד זה וקנה מצד זה וקנה על גביהם, כמו שתי מזוזות הפתחה עם המשקוף, ויש לה דין מהיצה. יסוד וטעם המהיצה מבואר בראשונים: כי אף בית - שבודאי הוא רשות היחיד, אף אם פתח הבית פתוחה, ואם יש לה כמה פתחים פתוחים לחוץ, הוא רשות היחיד. ואם כן, למה יגער מהיצה העשויה לגדורי בפתחים פתוחים, אף אם אין הדלתות תלויה ומחובר בהן. ולמה לא יפותח היקף (ש"ת חכם צבי סימן ה) עיר האג במדינת הארץ, כי נהר או חירץ מكيف לה מכל סביבותיה, וכן זואים את חירץ זה ככותל וחומת העיר, ומותרת לעיר ולשתף מבואותיה כל עיריות המקופות חומה ובוהה.

הפי' מגדים (אורח חיים סימן שענין שטן מסתפק, אולי צורת הפתחה נחשב כמחיצות רק מדברנן, וכן מהני רק למקום שנגדר מתחלה לרשות הרבים מדברנן, כלומר - כרמלית. מהשאנין-בן ברשות הרבים דאוריתא, אין צורת הפתחה המפהכה לרשות היחיד. אולם, שולחן-عروץ-הרבר (אורח חיים סימן שענין שטן טפחין) כתוב בפישיות שאף מן התורה מהיצה גמורה היא, ואפיקו בירושה-הרבים מדאוריתא (ועיין גם במשנה ברורה, ביאור הלכה סימן שענין טפחין).

אכן, בלאו הכל, אין צורת הפתחה מועיל בירושה הרבים דאוריתא - שייעשה לרשות היחיד. ורק בירושה הרבים מדברנן, בכרכמלית, הוא מועיל. כי סוגיא עדERICA היא בעירובין (כב, א) שון בשאותי רבים וזרוסיטים בתנוחה, האם או מרים שאתני רבים ומבטלי המהיצות, או לא. למסקנא, מבואר בתוספות (שם ד"ה קשיא), שאם הצורך למחיצות אלו הוא רק מדברנן, מקום המוקף בג' מהיצות, וצורת הפתחה הוא ברוח הרבעית, לא את רבים לבטל המהיצות. ולכן, כותב המהרב"ם מרטענברג (הובא במדרכיו עירובין ריש פרק הדר סימן תשד סק"א), אם כל הצורך להמחיצות אינם כי אם מדברנן, בכרכמלית, אין אמרים שאתו רבים ומבטלי המהיצות.

ומשם המכ, כדי שיעילו הצורת-הפתחה להיחשב ברשות היחיד, מוכרכחים לוודא מוקדם שאין המקום רשות הרבים מדאוריתא, כי אם מדברנן. וכן מוטל עליו נבר, מה בדיקת התנאים להוות רשות הרבים מדאוריתא.

ובשיוי, שעומד על הפרק עניין צורת הפתחה שנטקנה סיבוב לשכונת בארא-פארכ, וזיכה אותה כ"ק מך רבינו שליט"א בתשובה ארוכה, בו מביע דעתו הגדולה בעניין הטלול על ידה, על כן אנו מוצאים לנכון לפרש ולברר היטב בעדות הש"ת, בלשון קוצר ובהירות, השאלות בסיסות ההלכה, ושיטות הראשונים וגודלי הפסקים, הנוגעים לעניין זה. ותקווינו שייחו לתוצאות העיבור החשוב, להבנת העניינים.

ארבע לשויות

ארבע רשויות יש המוקשרות לאיסור הוצאה בשבת, וב마다 מסויימת גם בזום-טוב. ג' רשות אחד לשני סוגים, נמצא לדברים יש ד' רשות מדוריתא, המה: א] רשות מדוריתא, וח"ל חילקו ג' רשות הרבים. ג] מקום פטור וחליל היחידה. ב] רשות הרבים, וכן זואים את חירץ זה ככותל מכל מקום פטור, וכרכמלית.

[מכיוון שמקום פטור מדורבן, הוא מקום ברשות-הרבים גבוה לכל-הפחות ג' טפחים, ושטחו פחות מ"ד טפחים, ורשות זו מותר להוציא לרשות הרבים ולרשות היחיד, אין זה נוגע לענינו, ועל כן לא נאריך בה.]

מן התורה אסור להוציא מרשות היחיד לרשות הרבים, או מרשות הרבים לרשות היחיד. וכן אסור להעביר ארבע אמות ברשות הרבים. ח"ל אסור גם-כך להוציא מרשות היחיד או מרשות הרבים לכרכמלית, ומcrcmalit לרשות היחיד או לרשות הרבים. וכן אסור לטלטל חפץ ארבע אמות בכרכמלית. ורק לטלטל ברשות היחיד עצמה מותה, וכן מרשות היחיד אחד לרשות היחיד שני [על-ידי עירוב-חצרות], כמו שתתברר להן במאמרינו]. וכן, כדי שיעיל עירוב של צורת-הפתחה - לעניין הוצאה והכנסה והעbara בה, צרכיים לוודא שהרשאות אכן נעשו לרשות היחיד. וחולוק גדול יש, בין חלפת רשות הרבים לרשות היחיד, או להחליף את הכרמלית לרשות היחיד.

מקום מחיצות

בדין כל, נגיד רשות היחיד בשיטה שיש בו לכל-הפחות ארבע על ארבע טפחים, מוקף במחיצות גבוה ג' טפחים [מן התורה סגי ב' מחיצות, ומדרבנן צricsים ד' מחיצות, לשיטת הרבה ראשונים]. ובמחיצות אלו, נשנו כמה סוגים: א] מהיצה ממש, כותל. ב] חל ארבע טפחים בארכו ורוחבו, נחשב ראש הטל כמוקף מחיצות. כי על מחיצות וכותלי הטל אמרין גוד אסיק מהיצתה. ככלומר, שכותלי הטל מלmetaה